

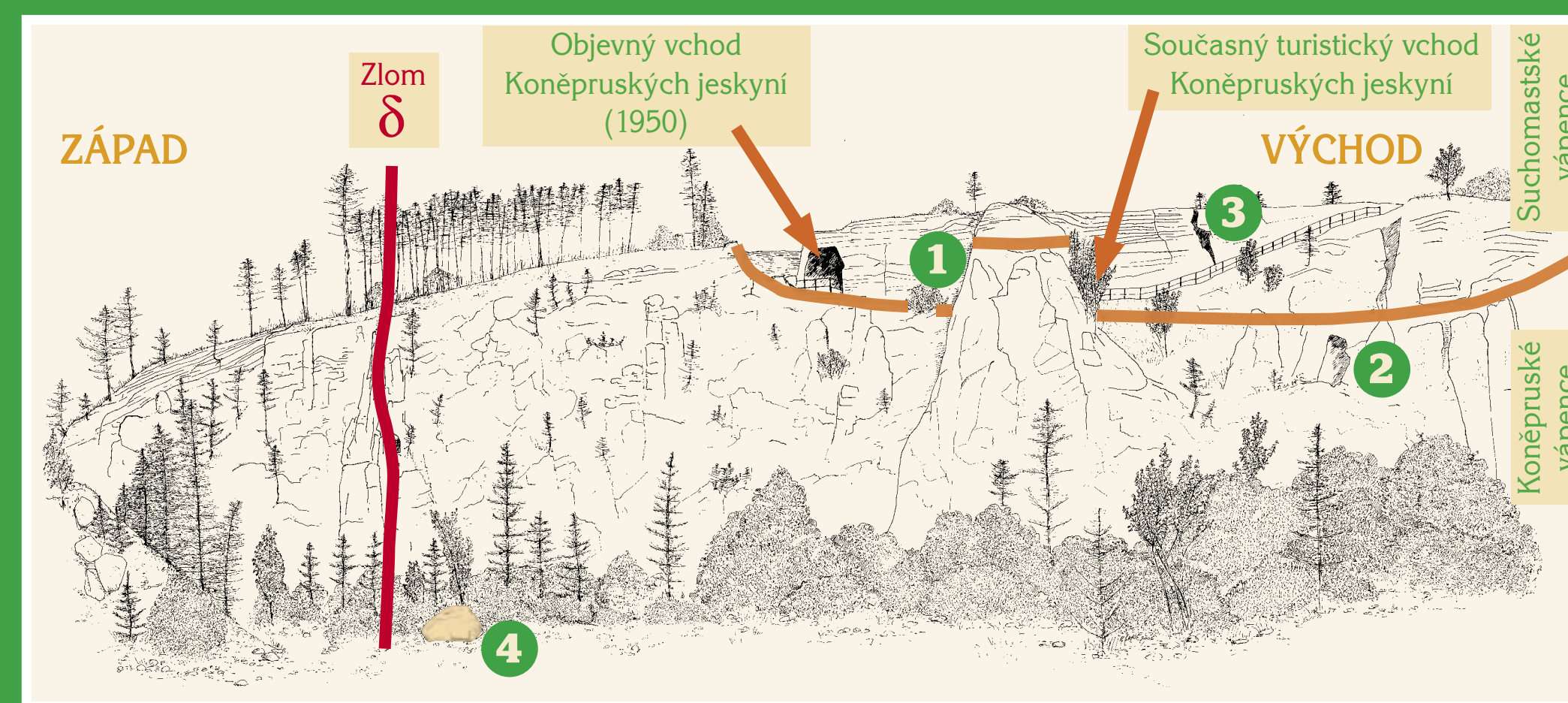

Naučná stezka ZLATÝ KŮŇ

Zlatý kůň – Houbův lom Spodnodedvonský koněpruský útes (405 – 380 miliónů let)

Ve spodním devonu během ukládání pražského souvrství existoval v tomto místě útesový komplex, který dosahoval až k hladině oceánu. Vody byly teplé a dostatečně prosluněné, neboť celý Český masiv se nacházel v tropické rovníkové oblasti. Vlnovzdorné jádro útesu tvořily hlavně stromatopory (dnes vyhynulé organismy bočníkového tvaru), vápnité řasy a lilijice se silně rozvinutým kořenovým systémem. Dnes toto útesové jádro můžeme sledovat jako velmi jemnozrné biogenní vápence, místy s patrnou stavbou horninotvorných organismů. Veliký balvan, který leží za stojanem naučné stezky, je tvořený tímto biogenním vápencem a na jeho povrchu můžete nalézt průřezy stromatoporů.

Na útesu i v jeho okolí byl rozvinutý nesmírně bohatý život. Odumřelé části těl živočichů a drť z útesu narušovaného vlnami vytvářely v jeho okolí osypové svahy, ze kterých vznikly hrubozrnné biodetritické vápence s množstvím zkamenělin. Celkem bylo z území popsáno na 500 druhů zkamenělin, což řadí koněpruský útes mezi nejbohatší naleziště ve spodním devonu na světě. Častými jsou ramenonožci, např. druhy *Sieberella*

1 - Ztracená jeskyně; 2 - jeskyně Žába; 3 - neptunická žíla v suchomastských vápencích; 4 - balvan organogenních vápenců

la sieberi, *Latanoechia latona*, *Eospirifer secans*, *Eospirifer togatus*, *Delthyris falco*, *Lissostrophia armata*, *Cymostrophia stephani*, mechovky, koráli, z plžů jsou hojní např. *Praenatica gregaria* či *Tubina armata*. Z hlavonožců můžeme jmenovat částečně stočené druhy *Ptenoceras alatum* a *Trochoceras davidsoni*. Z trilobitů jsou charakteristické hlavně druhy s lopatovitými ocasy, např. *Radioscutellum intermixtum* a *Lioharpes venulosus*, ale objevují se i drobnější druhy, např. *Bohemiproethus bohemicus*.

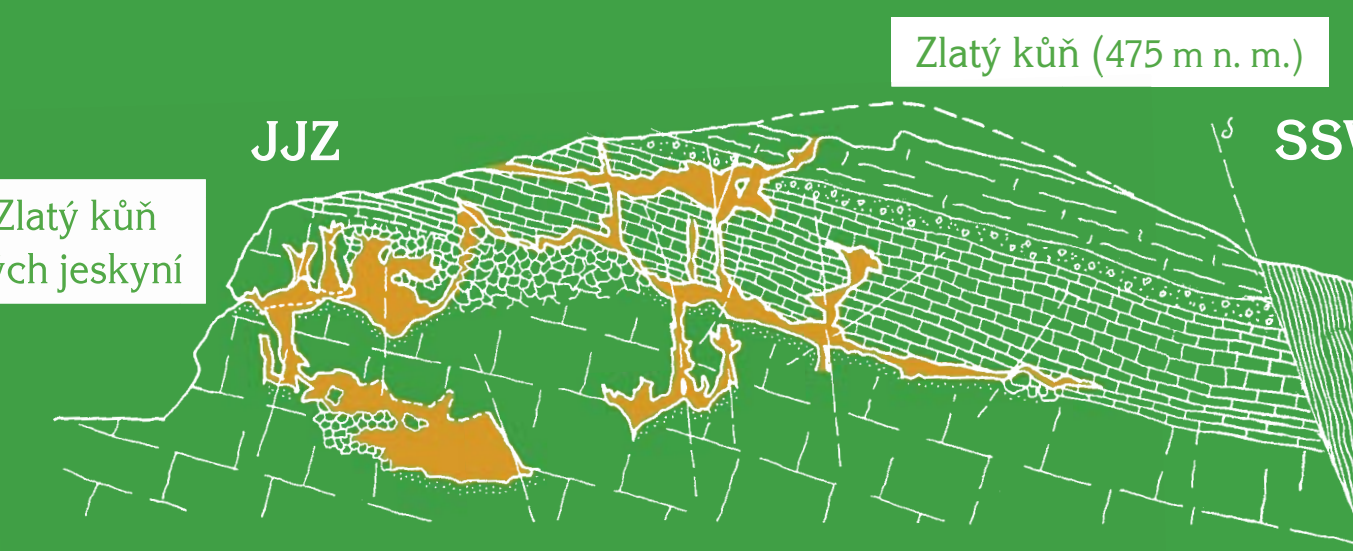
V době růstu útesu docházelo k ještě dalším dějům, o nichž se můžeme dozvědět z geologické stavby. Útes se svou vlastní vahou začal rozpadat. Na jeho povrchu vznikaly hluboké trhliny, ve kterých docházelo k sedimentaci nových mladších vápenců. Rozsedliny se během vývoje po zaplnění i několikrát otevřely. Tyto „zonální“ výplně trhlín (neptunické žíly) dnes můžeme sledovat například na východní stěně zatím nepřístupného Císařského lomu nebo nad chodníkem

Autor kreseb: Radko Šariš; geologický řez podle I. Chlupáče; text: Ondřej Jäger.
Naučnou stezku v roce 2006 zřídila Správa chráněné krajinné oblasti Český kras, 267 18 Karlštejn 85, tel.: +420 311 681 713, e-mail: ceskras@nature.cz, www.ceskykras.nature.cz
Grafické zpracování a tisk: Zákut

Geologická naučná stezka západní částí Českého krasu

vedoucím ke vstupu do Koněpruských jeskyní.

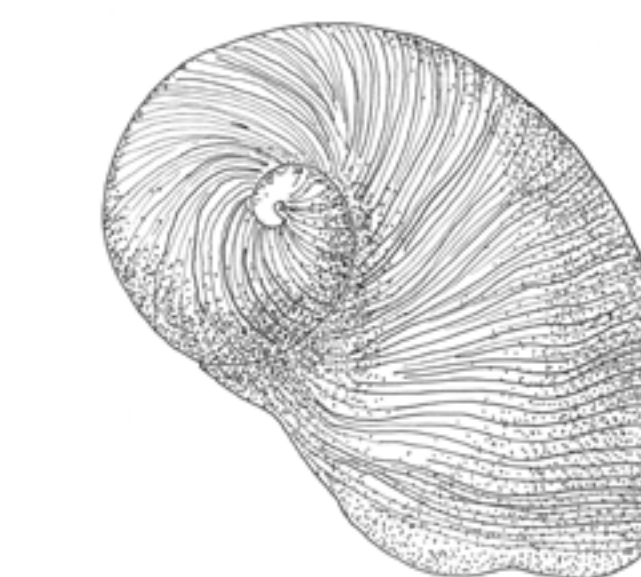
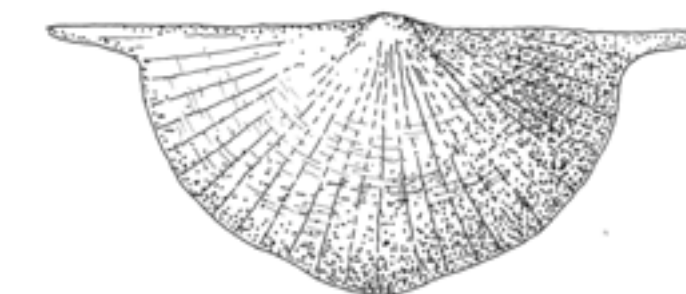
Mezi ukončením sedimentace bílých masivních útesových koněpruských vápenců a začátkem usazování vrstevnatých bělošedých a narůžovělých vrstevnatých vápenců suchomastských došlo k přestávce v sedimentaci (k tzv. stratigrafickému hiátu), během které byla činnost vln seříznuta horní část útesu. Hranice obou vápencových souvrství je proto velmi ostrá a můžeme ji sledovat v lomové stěně, kde prochází téměř horizontálně pod velkým jeskynním oknem. Během variského vrásnění na konci prvohor byly na devonský útes směrem od severu nasunuty horniny svrchního siluru. Tato zlomová struktura se nazývá očkovský přesmyk a je velmi názorně odkryta v lomu na Kobyle, kde je i jedna ze zastávek této stezky.

Ve skalní stěně před vámi zeje několik jeskynních vchodů. Ten největší s jednoduchým zábradlím je objevným vchodem Koněpruských jeskyní, kterým po odstřelu v Houbově lomu dne 14. září 1950 pronikla skupina lamačů do jeskyně. Tím začaly postupné objevy Koněpruských jeskyní. Koněpruské jeskyně jsou vyvinuty ve třech výškových úrovních (patrech) a jejich celková délka přesahuje 2 000 m. Střední nejrozsáhlejší patro vzniklo na výrazné geologické hranici mezi

koněpruskými a suchomastskými vápenci. Je charakteristické širokými a poměrně nízkými chodbami. Naopak spodní patro jeskyní, které je celé v masivních koněpruských vápencích, je charakteristické úzkými a vysokými chodbami. Koněpruské jeskyně jsou zpřístupněné pro veřejnost. Přístupová trasa vede od provozní budovy jeskyní nad parkovištěm.

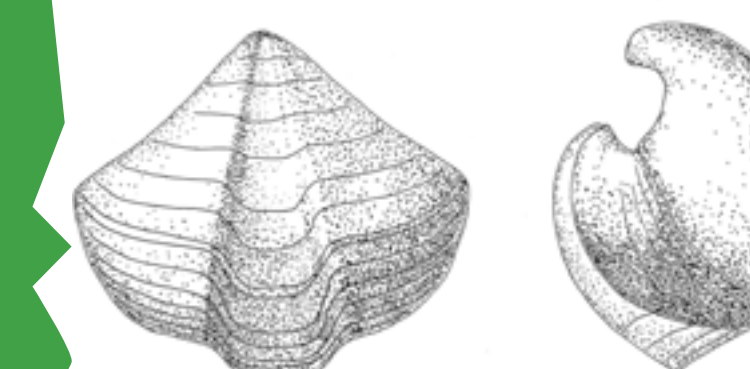
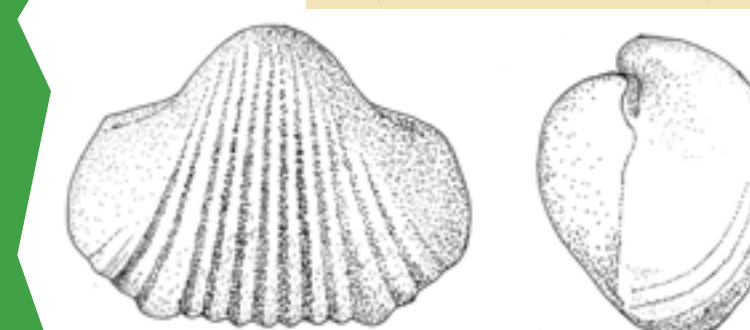
🇬🇧 Zlatý kůň Hill – Houbův Quarry – Lower Devonian Koněprusy Limestones form reefal complex. They are overlain by bedded grey Suchomastky Limestones. Entrances into karstic Koněpruské Caves are situated at the boundary of both formations.

Lissostrophia armata
(skut. velikost 1–1,5 cm)

Praenatica gregaria
(skut. velikost 5–7 cm)

Sieberella sieberi
(skut. velikost 1–3 cm)

Delthyris falco
(skut. velikost 4–5 cm)

Radioscutellum intermixtum
(skut. velikost 10–12 cm)

